

Klimaat en toekomstdenken

Bewustwording – Groene Kinderopvang als voorbeeld voor kinderen

leerbericht

Klimaat en
toekomstdenken

Tijdens de Dag van de Groene Kinderopvang doen kinderen allerlei activiteiten: afval opruimen, bloemen planten of de lichten uitdoen.

Dat lijkt klein, maar het laat kinderen voelen: zorg voor de aarde begint hier en nu. Voor kinderen is dit vaak een eerste stap in bewustwording: ze zien dat hun eigen gedrag invloed heeft. Net zoals ze leren hun speelgoed op te ruimen, leren ze dat je ook samen de aarde netjes moet houden.

Voor jou als pedagogisch professional is dit een kans om die link steeds te leggen. Jij kunt kinderen laten ervaren dat hun inzet ertoe doet. Zo groeien ze op met de overtuiging: ik kan zelf bijdragen aan een betere wereld. Bewustwording gaat dus niet alleen over weten, maar vooral over zien en doen.

- Tip: Kies elke week een "groen gebaar", zoals een dag zonder plastic of een gezamenlijke opruimactie. Laat kinderen merken dat hun acties verschil maken.
- Prikkelende vraag: Wat zou er gebeuren als niemand ooit meer afval opruimde?
- Gesprekstip: Begin met: De aarde is ons huis. Hoe zorgen wij dat het schoon blijft?

Bron: Groene Kinderopvang: samen zorgen voor de aarde, StaPP Magazine, editie 2, 2023

Klimaat en toekomstdenken ✨

Duurzaamheid – Leren van de kringloop in de natuur

leerbericht

Klimaat en
toekomstdenken

Kinderen begrijpen duurzaamheid beter als ze het kunnen zien en doen.

Een composthoop, een regenmeter of een klein moestuintje laat zien dat alles in de natuur een kringloop volgt. Een bananenschil die vergaat, wordt weer voeding voor nieuwe planten. Regen die valt, wordt weer water voor de aarde. Zo ontdekken kinderen: niets verdwijnt echt, alles komt terug.

Voor jou als professional is dit een kans om aan te sluiten bij hun dagelijks leven. Je kunt laten zien dat wij ook deel zijn van zo'n kringloop. Minder eten verspillen, afval scheiden of oude spullen opnieuw gebruiken past daarin. Als kinderen dit jong leren, wordt duurzaamheid voor hen iets vanzelfsprekends en logisch – net zoals de natuur dat laat zien.

- Tip: Maak samen een compostbak. Gebruik de nieuwe aarde om planten te laten groeien en laat kinderen het verschil zien.
- Prikkelende vraag: Wat gebeurt er met een bananenschil als je die in de natuur gooit?
- Gesprekstip: Laat een appelpitje zien en vraag: Hoe kan hieruit een hele boom groeien?

Bron: Zelf een regenmeter maken, StaPP, editie 1, 2025

Klimaat en toekomstdenken

Klimaat en toekomstdenken ✨

Technologie – Slimme ideeën voor een schone toekomst

leerbericht

Technologie lijkt soms ver van de natuur af te staan, maar het kan juist helpen om beter voor de aarde te zorgen.

Denk aan een app die kinderen opdrachten geeft om buiten dingen te ontdekken, een digitale microscoop waarmee ze insecten van dichtbij kunnen zien, of een robot die afval kan opruimen. Zulke voorbeelden maken duidelijk dat technologie niet alleen "schermpjes" betekent, maar ook oplossingen kan brengen.

Kinderen hebben vaak veel fantasie bij dit onderwerp. Als jij ze vraagt hoe een robot de aarde zou kunnen helpen, komen er verrassende ideeën. Door technologie te koppelen aan duurzaamheid leren kinderen dat innovatie iets positiefs is: je kunt techniek gebruiken om de wereld mooier en schoner te maken.

- Tip: Gebruik een eenvoudige app of robot en vraag kinderen: hoe kan dit apparaat de aarde helpen?
- Prikkelende vraag: Kan een robot de aarde schoonmaken? Hoe dan?
- Gesprekstip: Vraag: Als jij een robot kon bouwen, wat zou die dan doen om de wereld mooier te maken?

Bron: Programmeren kun je leren, WijZ! magazine, editie 1, 2017

Klimaat en toekomstdenken

Impact van gedrag – Onze voetafdruk op de aarde

leerbericht

Klimaat en
toekomstdenken

Alles wat mensen doen, laat sporen achter op de aarde.

Dat noemen we de voetafdruk. Vaak zien kinderen die gevolgen niet. Maar als je het concreet maakt, begrijpen ze het wel. Een appel uit de boom in de buurt is veel beter voor de aarde dan een appel die uit een ver land moet komen. Of: tandenpoetsen met de kraan dicht bespaart water, en dat is belangrijk voor de natuur.

Door zulke voorbeelden ontdekken kinderen dat hun keuzes invloed hebben. Jij kunt ze leren dat zelfs kleine gewoontes verschil maken. En dat geeft ze kracht: ze zien dat hun gedrag ertoe doet. Als kinderen dit jong begrijpen, worden ze volwassenen die bewuste keuzes maken.

- Tip: Maak een spel met kaartjes: wat is beter voor de aarde – de fiets of de auto, de kraan open of dicht?
- Prikkelende vraag: Wat gebeurt er als iedereen elke dag met de auto gaat?
- Gesprekstip: Zeg: Stel dat de aarde schoenen draagt. Hoe zwaar lopen wij daarop?

Bron: We eten van de aarde – ecologische voetafdruk, StaPP Magazine, editie 2, 2023

Klimaat en toekomstdenken

Innovatie & Toekomstdenken – Energie van morgen

leerbericht

Klimaat en
toekomstdenken

Stroom uit het stopcontact lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet.

Kinderen weten vaak niet waar elektriciteit vandaan komt. Daarom is het waardevol om ze te laten zien hoe we energie kunnen opwekken. Met een klein zonnepaneel een lampje laten branden, of een mini-windmolentje bouwen, maakt dit tastbaar.

Als kinderen dit zien, begrijpen ze dat er schone alternatieven bestaan voor energie uit gas of benzine. Het geeft hoop en laat zien: de oplossingen zijn er al. Jij kunt dit verbinden aan vragen over de toekomst. Hoe zullen we straks onze huizen verwarmen? Welke nieuwe energiebron zou je zelf willen uitvinden? Zo krijgen kinderen vertrouwen in innovatie én zin om zelf mee te denken.

- Tip: Maak met de kinderen een zonnecel-lampje of windmolentje. Laat zien hoe energie ontstaat.
- Prikkelende vraag: Hoe zou de wereld eruitzien zonder benzine en gas?
- Gesprekstip: Vraag: Wat zou jij willen uitvinden om de aarde beter te maken?

Bron: Professor Proefjes – spelenderwijs ontdekken, WijZ! Magazine, editie 2, 2020

Klimaat en toekomstdenken

Samenleving & Toekomst – Samen sterk voor de aarde

leerbericht

Klimaat en
toekomstdenken

Klimaatproblemen zijn te groot om alleen op te lossen.

Daarom is samenwerking zo belangrijk. Kinderen ervaren dit direct als ze samen een project doen: een insectenhotel bouwen, bloemen zaaien of een opruimactie houden. Ze zien dat samenwerken sneller en leuker gaat – en dat ze samen echt verschil maken.

Voor jou als professional is dit een kans om te laten zien dat niemand de wereld alleen hoeft te redden. Ieder kind kan bijdragen, en samen sta je sterker. Dit geeft kinderen hoop en laat ze ervaren dat grote problemen niet verlammend hoeven te zijn, maar juist uitnodigen tot samenwerking.

- Tip: Richt een "toekomstteam" op met de kinderen: bedenk en voer samen kleine acties uit, zoals minder plastic gebruiken.
- Prikkelende vraag: Waarom is samenwerken belangrijk als we de aarde willen beschermen?
- Gesprekstip: Zeg: Als jij in je eentje een bos moet schoonmaken, lukt dat niet. Maar wat gebeurt er als we het samen doen?

Bron: Kinderparticipatie in de opvang, StaPP Magazine, editie 1, 2022